

XÂY DỰNG NỀN VĂN HÓA VIỆT NAM TIÊN TIẾN, ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC

HỆ THỐNG DI SẢN PHONG PHÚ

Nền tảng cơ bản xây dựng và phát triển văn hóa Hải Phòng

Với hơn 1000 di tích lịch sử văn hóa, 252 lễ hội cổ truyền, 153 nhà văn hóa xã, 670 nhà văn hóa, trung tâm văn hóa làng, Hải Phòng là địa phương có nhiều điều kiện triển khai có hiệu quả Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8) với mục tiêu “xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”. Và nền tảng cơ bản nhất để xây dựng và phát triển văn hóa Hải Phòng chính từ tình yêu thành phố và trách nhiệm gìn giữ, bảo vệ văn hóa của mỗi người dân thành phố Cảng.

● THÙY LINH

Người dân tham gia bảo tồn di sản vật thể

Theo thống kê của Sở Văn hóa-Thể thao-Du lịch Hải Phòng, trong số hơn 1000 di tích lịch sử văn hóa có 211 đình, 524 chùa, 62 đền, 75 miếu, 103 nhà thờ Công giáo, 3 nhà thờ Tin lành, 1 Hội thánh Cao Đài Tây Ninh, 32 di chỉ khảo cổ học lớn, 4 văn chỉ, văn từ và 4 thắng cảnh. Tính đến hết năm 2012, thành phố tiến hành lập hồ sơ và xếp hạng 407 di tích, trong đó có 112 di tích cấp quốc gia, 295 di tích cấp thành phố. Riêng trong giai đoạn 15 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8) 1998-2013, có 110 di tích được xếp hạng cấp thành phố và 15 di tích được xếp hạng cấp quốc gia.

Để phát huy hệ thống di sản văn hóa vật thể đồ sộ này, các di tích trên địa bàn thành phố đều được lập hồ sơ khoa học và đưa vào hệ thống quản lý nhà nước với sự quản

Đình Do Nha (An Dương).

Ảnh: DIỆU HƯƠNG

lý của Ban quản lý di tích, bảo đảm sự tham gia gìn giữ, bảo vệ và phát huy giá trị của chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và nhân dân địa phương. Công tác trùng tu, tôn tạo di tích được quan tâm, góp phần bảo tồn các giá trị di sản đúng với ý nghĩa và giá trị lịch sử của di tích. Từ kinh phí của chương trình mục tiêu quốc gia về chống xuống cấp di tích, nhiều di tích của Hải Phòng được tu bổ, tôn tạo làm sống lại những giá trị nghệ thuật như đình Kiền Bái, đình Hàng Kênh, từ Lương Xâm, đền Nghè, đình Kinh Giao...

Bên cạnh những di tích được Nhà nước cấp vốn tu bổ, phần lớn di tích khác đều được tu bổ, chống xuống cấp từ nguồn đóng góp xã hội hóa của người dân địa phương. Thời gian qua, các cá nhân, tổ chức đóng góp tiền và hiện vật trong hoạt động tôn tạo di tích với tổng giá trị hơn 696 tỷ đồng. Trong đó, huyện Thủy Nguyên là địa phương có tổng mức xã hội hóa tu bổ di tích cao nhất với hơn 211 tỷ đồng. Huyện Kiến Thụy có tổng mức xã hội hóa hơn 112 tỷ đồng. Huyện Vĩnh Bảo có mức đóng góp hơn 70 tỷ đồng, huyện An Dương 68 tỷ đồng. Nhiều địa phương có mức đóng góp hàng chục tỷ đồng từ người dân tham gia tu bổ, tôn tạo di tích như quận Hải An, huyện Tiên Lãng, quận Lê Chân, quận Ngô Quyền, quận Kiến An, huyện An Lão... góp phần tích cực bảo vệ hệ thống di sản văn hóa vật thể của Hải Phòng còn gần như nguyên vẹn với thời gian.

Gìn giữ, phát huy di sản phi vật thể

Không chỉ quan tâm đến công tác bảo tồn, chống xuống cấp hệ thống di sản văn hóa vật thể, nhân dân Hải Phòng còn chú trọng và nêu cao tinh thần trách nhiệm trong gìn giữ, phát huy di sản phi vật thể của thành phố. Trên địa bàn thành phố hiện có 252 lễ hội cổ truyền trong đó có lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được Bộ Văn hóa - Thể thao - Du lịch công nhận đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, 5 lễ hội cấp vùng, 91 lễ hội cấp huyện, 156 lễ hội làng. Nhiều lễ hội được khôi phục với quy mô lớn như lễ hội làng cá

Biểu diễn ca trù ở đình An Biên.

Cát Bà, hội vật Vĩnh Khê, hội đua chài (An Dương), hội vật cầu Kim Sơn, hội Minh Thè (Kiến Thụy)...

Cùng với đó, một số làng nghề được phục hồi và phát triển góp thêm những giá trị văn hóa đặc sắc của văn hóa Hải Phòng như làng nghề tạc tượng Đông Minh (Vĩnh Bảo), làng nghề đúc đồng Phương Mỹ, làng gốm Minh Tân (Thủy Nguyên). Một số câu lạc bộ nghệ thuật trình diễn dân gian được thành lập, duy trì và phát triển. Tiêu biểu như câu lạc bộ hát đúm, câu lạc bộ ca trù (Thủy Nguyên)...

Tuy vậy, việc phục hồi và phát huy văn hóa truyền thống trong đó có công tác tổ chức lễ hội, một số nơi còn mang tính tự phát, hình thức và thiếu chọn lọc nên chưa khai thác, phát huy được nét độc đáo, bản sắc riêng và giá trị tốt đẹp của văn hóa truyền thống, ảnh hưởng đến chất lượng của công tác bảo tồn và phát huy văn hóa phi vật thể các địa phương. Việc bảo tồn di sản văn hóa ở một số nơi chưa có sự phối hợp đồng bộ giữa quy hoạch bảo tồn di tích với quy hoạch, dự án phát triển kinh tế - xã hội trên cùng địa bàn. Việc xử lý hài hòa giữa bảo tồn và phát triển di tích vẫn lúng túng. Còn hiện tượng lấn chiếm đất đai di tích chưa được giải quyết triệt để.

Chặng đường 15 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8) của văn hóa Hải Phòng với mục tiêu "xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc" còn cần tiếp tục tháo gỡ, vướng mắc giải quyết khó khăn và hạn chế. Song cần ghi nhận thành công lớn nhất là huy động người dân cùng vào cuộc trong công tác bảo vệ và phát huy giá trị hệ thống di sản vật thể và phi vật thể của thành phố. Thành công ấy thể hiện ở sự tham gia đóng góp sức người, sức của trong xã hội hóa tu bổ, tôn tạo di tích, trong tổ chức và khôi phục các lễ hội, đồng thời duy trì hoạt động của các câu lạc bộ nghệ thuật dân gian.

Sự tham gia của người dân trong công tác này chính là một trong những nền tảng cơ bản xây dựng và phát triển văn hóa Hải Phòng trong thời gian qua và tiếp tục trong những giai đoạn sắp tới. Để góp phần thực hiện thành công mục tiêu xây dựng "văn hóa là nền tảng tinh thần xã hội" với đúng vị trí, vai trò của văn hóa quốc gia trong lộ trình tiếp thu những giá trị tiên tiến của văn hóa nhân loại làm phong phú hơn đời sống văn hóa của nhân dân nhưng vẫn giữ được những giá trị đạo đức, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc. ■